

De Engelandvaarder

nieuwsbrief 4, maart 2017

Bosweg 15, Noordwijk

Drie broers Asselberghs

Het gezin Asselberghs uit Utrecht bestaat in 1940 uit 3 jongens en 2 meisjes.

Erik (1923-1971) is in 1942 richting Spanje vertrokken, maar de familie weet niet of hij in Engeland is aangekomen.

Victor (1920-1973) en Eddie (1925-2005) vertrekken in 1943. Bij Toulouse krijgen ze te horen dat de rest van hun reis te gevaarlijk is zonder goede papieren. Ze besluiten terug te gaan.

De tweede poging is beter voorbereid. Ze nemen meer warme kleren mee en trekken met een grote groep onder leiding van twee passeurs de Pyreneeën over. In Spanje komt de groep in handen van de Guardia Civil, maar Eddie wordt wegens zijn jeugdige leeftijd al na een week vrijgelaten; Victor niet, die is al 22 jaar en wordt naar een kamp in Zaragoza gestuurd.

In Madrid ontmoeten Victor en Eddie elkaar weer en in januari 1944 krijgen ze eindelijk een visum om naar Portugal te gaan. Met de Manchester Port van de Britse koopvaardij gaan ze via Gibraltar en de Ierse kust naar Liverpool.

Victor en Eddie worden op de Patriotic School verhoord, maar krijgen niet te horen wat er met Erik is gebeurd. Van de koningin krijgen ze op 6 juni het Kruis van Verdienste (KV). Victor wordt chauffeur bij de verkenningseenheid, Eddie wordt infanterist bij de Irene Brigade. Ze verliezen contact.

Eddie landt in augustus 1944 met de Brigade bij Arromanches en bereikt eind september de Nederlandse grens. In Veere hoort hij dat Victor een ongeluk heeft gehad en naar Engeland is geëvacueerd, en dat Erik ook bij de Brigade zit. De drie broers maken samen de bevrijdingsintocht van Den Haag mee op 8 mei. Victor wordt psycholoog bij het Groene Kruis, Eddie gaat medicijnen studeren en wordt arts (1954-1985). Erik trouwt met Irene Rogers en gaat in Engeland wonen.

Gewijzigde openingstijden tot 1 april: 11-5 uur!

Na 1 april gaat het museum op weekdagen om 10 uur open. 's Maandags is het museum alleen geopend voor groepsbezoeken. Tweede paasdag (17 april) is het museum open.

Atlantikwall Museum

Van zondag 7 mei t/m 10 september '17 is het Atlantikwall Museum open op iedere zondag van 10:00 - 17:00 uur.

Als u 's zondags beide musea wilt bezoeken, kunt u een combikaartje kopen met een korting van 10%.

4 mei: Dicht bij de Vrijheid

Op TV West zal een documentaire worden uitgezonden met als titel "DICHT BIJ DE VRIJHEID".

De film is voor een deel in Museum Engelandvaarders opgenomen.

9 juni: Onthulling in Katwijk

Het Monument Engelandvaarders, waarvoor in 2016 een crowdfunding werd georganiseerd, wordt op 6 juni om 11 uur bij het voormalige tunneltje bij het Zeehospitium onthuld door Lt-generaal Hans van Griensven, Insp.-Generaal der Krijgsmacht en Rudi Hemmes, voorzitter van Genootschap Engelandvaarders.

Het ontwerp is van beeldend kunstenaar Jurriaan van Hall uit Amsterdam.

Toonbeeld van moed

Op 17 februari 1942 maakte een Duits vuurpeloton een einde aan het leven van 4 jonge Engelandvaarders: Co van Assenbergh, Guus Joekes, Leen van Leeuwen en Willy Olland.

De marine-vrienden zijn op 3 januari 1942 op weg naar Engeland gegaan. In Noord-Frankrijk worden ze gearresteerd. Tijdens het verhoor beloven de Duitsers dat de vier jongens na drie maanden naar huis mogen gaan op voorwaarde dat zij bekennen op weg naar Engeland te zijn. Ze zwichten voor dit mooie aanbod en mochten op 11 februari hun koffers pakken... Op 13 februari veroordeelt de Duitse militaire rechtbank in Dijon hen tot de dood. Dat ze militaire gegevens voor de Nederlandse regering in Londen bij zich hebben, wordt hen zwaar aangerekend. Vier dagen later worden ze wegens 'hulp aan de vijand' geëxecuteerd. De afscheidsbrief die Leen aan zijn ouders stuurt, wordt in Nederland gekopieerd en rondgestuurd als toonbeeld van moed en vastberadenheid. In juli 1942 publiceert de New York Herald Tribune een Engelse vertaling ervan. In het museum is de tekst van de brief te beluisteren. Dagblad Trouw publiceerde in zijn editie van 17 februari een artikel over het drama rond de vier jonge Nederlandse militairen.

Nazaten van Leo Auping

Kinderen en kleinkinderen van Engelandvaarder Leo Auping namen na afloop van hun bezoek aan het museum even plaats in de 'Yvette II'. Leo (1917) werkte in 1943 als ingenieur in Zwitserland. Met een vals persoonsbewijs begon hij in 1944 aan een voettocht door de Alpen en de Pyreneeën naar Spanje. Pas in Spanje werd hij gearresteerd, maar korte tijd later vrijgelaten. Een Engelse boot bracht hem van Gibraltar naar Engeland. Als ingenieur werd hij door het Engelse leger opgeleid tot verbindingsofficier. Tijdens de opmars van het Britse leger door België werkte hij aan het herstel van verwoeste communicatieverbindingen.

Bernard en Mimi Boers

Hun zoon André woont in Jeruzalem en vereerde het museum op 4 januari met een bezoek. Bernard en Mimi zijn met de trein via Brussel en Parijs naar Lyon gegaan. Ze willen niet naar Zwitserland gaan, want Bernard wil de geallieerden helpen. Ze steken de demarcatielijn over bij Bordeaux en moeten tot een hoogte van 2700 meter de Pyreneeën beklimmen, waar Mimi een longontsteking oploopt.

Vervolg Bernard Boers

Ze worden in Spanje gearresteerd. Mimi zit 2 weken in vrouwengevangenis Ventas-Madrid, Bernard doorloopt 6 gevangenissen voordat hij in Kamp Miranda de Ebro aankomt. Uiteindelijk wordt hij vrijgelaten en kunnen ze de reis vervolgen. In Jamaica wordt hij goedgekeurd voor de militaire dienst, op 6 mei komen ze in Canada aan en op 2 september 1943 komt hij in Engeland aan. Hij maakt met de Irene Brigade de landing op Normandië mee en de daarop volgende veldtocht.

Mimi gaat naar New York en spreekt op Koninginnedag voor de radio over hun ontsnapping. Zij bereikt Engeland op 29 januari 1944 en wordt secretaresse van kolonel De Koch, Inspecteur van de Medische Dienst van het Departement van Oorlog. Die functie behoudt zij tot september 1945.

Na de oorlog wonen ze in Amsterdam waar hij weer lompenhandelaar wordt.

Databank - zoekfunctie

De databank/beeldenbank in het museum krijgt in de loop van maart een voor bezoekers aantrekkelijke zoekfunctie. De databank was al voorzien van een 'etalage' waarop bezoekers gegevens over een Engelandvaarder kunnen opzoeken, maar binnenkort kunnen bezoekers ook kijken of hun buurt of familie een relatie heeft met de Engelandvaarders.

In de databank zullen in woord en beeld de ervaringen van zo'n 3.000 personen worden opgeslagen: Engelandvaarders, inclusief degenen die nooit in Engeland aankwamen, maar ook mensen van wie zij hulp kregen. Zo blijft het totale verhaal over de Engelandvaart 1940-1945 voor komende generaties bewaard.

De databank zal de komende tijd verder worden ontwikkeld tot hét kenniscentrum over dit tot der verbeelding van velen sprekende hoofdstuk uit de vaderlandse geschiedenis. Heeft u nog foto's of documenten, neem dan contact met het museum op.

Vrijwilligersuitje

Op vrijdag 17 februari hebben de vrijwilligers, hun partners en het bestuur een bezoek gebracht aan Museum Voorlinden in Wassenaar.

Dit hypermoderne museum herbergt de collectie van Joop van Caldenborgh. Hij heeft de grootste particuliere collectie van moderne en hedendaagse kunst in Nederland met werken van o.m. Pyke Koch, Andy Warhol, Ai Weiwei, Damian Hirst en Peter Struycken. Het museum werd op 10 september 2016 geopend, net een jaar na ons museum.

Vrijheid betekent...

Bezoekers kunnen in het museum opschrijven wat vrijheid voor hen betekent. Dat levert soms fraaie teksten op. Een greep:

- * Geen oorlog. Geniet van uw leven, ook al is het een paar jaar.
- * Dat ik niet naar school hoef!
- * Dat je gewoon over straat kan lopen zonder dat je eigenlijk nadenkt.
- * Dat de vrijheid van de grote bekken kleiner wordt, zodat de zwakken ook in vrijheid kunnen leven.
- * Vrijheid moet je geven.
- * Bevrijd zijn van mijn ego.
- * Respect voor alle leven. Alles is leven.
- * Ieder is niet meer of minder, maar anders.
- * Respect voor elkaar, iedereen in zijn waarde laten en elkaar liefhebben.
- * Rustig kunnen ademen.
- * Leven zonder elke dag angst te hebben voor bommen en aanslagen.

Engelandvaarders bij Pro Patria

Museum Engelandvaarders heeft bijgedragen aan de tentoonstelling die van 13 december t/m 2 maart in het bestuursgebouw van de Leidse universiteit aan het Rapenburg is gehouden ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de Koninklijke Leidsche Studenten Vereeniging tot Vrijwillige Oefening in den Wapenhandel 'Pro Patria', een afdeling van Studentenvereniging Minerva. Uiteraard werd ook het verzet van leden van deze vereniging tijdens de Tweede Wereldoorlog belicht. Aandacht kregen onder anderen de Engelandvaarders Pim van Doorn - enige tijd voorzitter van Pro Patria - en Louis d'Aulnis de Bourouill, commandant van de studentenweerbaarheden op de Dam tijdens de troonswisseling in 1948. Over beiden heeft het museum teksten en foto's geleverd. Daarnaast zijn enkele objecten beschikbaar gesteld.

* * * * *

Donatie KVNRO-Rotterdam

Het museum heeft een gift van € 100 ontvangen van de afdeling Rotterdam van de Koninklijke Vereniging Nederlandse Reserve Officieren. De KVNRO in Rotterdam nodigt elk jaar een organisatie uit iets te komen vertellen tijdens haar Nieuwjaars-bijeenkomst. Als dank daarvoor zamelen de leden die avond geld in dat vervolgens aan deze organisatie wordt gedoneerd.

Dit jaar was de keuze gevallen op Museum Engelandvaarders. Onze Engelandvaart-specialisten Sierk Plantinga en Jos Teunissen waren op 17 januari te gast in de Van Ghent-kazerne in Rotterdam. Hun verhaal over de Engelandvaarders vond bij de reserve-officieren een gretig gehoor. Voorzitter Jan Verwoerd zal het museum binnenkort bezoeken. In een nawoord vertelde hij over zijn oom Aart Verwoerd, die tijdens WO2 vermoedelijk op weg was naar Engeland toen hij in Frankrijk om het leven kwam.

Databank

Er wordt hard gewerkt aan het vullen van de database, waarin we over iedere Engelandvaarder wat willen vertellen en waar mogelijk wat foto's kunnen tonen. Kunt u een bijdrage leveren? Heeft u informatie of een foto voor ons? Neem dan contact op met de redactie via info@museumengelandvaarders.nl of bel 070 350 5354 (geen boodschap inspreken!)

Archiefruimte

In het museum is een archiefruimte; helaas was deze tot voor kort te vochtig om er dossiers te bewaren maar daar is nu wat aan gedaan. Onze archieven kunnen nu veilig in het museum bewaard worden. We kregen onlangs verhalen, dossiers en foto's van familieleden van Frans Brackel, Paul Kornmehl, Boy Korthals Altes, Pieter Schagen, Ton Smulders, Jan Weve en Jo Onnekink.

Koffiehoekje

Sinds enkele maanden kunnen onze bezoekers in het museum een kop koffie, thee, chocolade of soep kopen. De koffiehoek is ingericht in de sfeer van de 40-er jaren: kopjes, tafelkleed, koffiemolen, lamp en kranten dateren van de Tweede Wereldoorlog of net erna. Een modern apparaat maakt ouderwetse filterkoffie. Bezoekers melden ons dat de koffie goed van smaak is. En het koekje erbij wordt door hen zeer op prijs gesteld.

In de museumwinkel zijn nu ook oorlogskranten te koop!

Op onze website (www.museumengelandvaarders.nl) kunt u zich aanmelden voor de Musical Soldaat van Oranje, waar op 3 april de 100ste geboortedag van Erik Hazelhoff met een speciaal programma wordt gevierd.

Kleykamp

Huize Kleykamp was een witte villa tegenover het Vredespaleis. Voor de oorlog was hier een kunsthandel gevestigd, tijdens de oorlog was hier het Centrale Bevolkingsregister, waar een duplicaat was van alle persoonsbewijzen (PB). Zo konden de Duitsers bij een aanhouding nagaan of het getoonde PB echt of vals was.

Op aanraden van Engelandvaarder en geheimagent Louis d'Aulnis werd het op 11 april 1943 gebombardeerd door zes Havilland Mosquito's van 613 Squadron. De aanvliegroute was over de Zuid-Hollandse eilanden, om Gouda en over het Vredespaleis. Er werd gevlogen op 15 meter hoogte om onder de radar te blijven. In het eerste vliegtuig zat Robbie Cohen, een Engelandvaarder. Er werd voldoende vernield om voortaan oncontroleerbare PB's voor verzetsmensen en onderduikers te maken.

In Engeland hangt hiervan een schilderij, in de koffiehoeke van ons museum hangt een copie hiervan.

In oktober 2008 is een boek verschenen over de geschiedenis van de Koninklijke Kunstzaal Kleykamp.

<http://anderetijden.nl/aflevering/299/Kleykamp>

Jan Storm van 's Gravesande

Ten onder in de Javazee

Op 27 februari was het 75 jaar geleden dat de Slag in de Javazee plaatsvond. Bij de strijd tussen een geallieerde vloot en de Japanse marine kwam ook Jan Storm van 's Gravesande om het leven.

De 22-jarige Jan studeerde werktuigbouwkunde aan de Technische Hogeschool Delft, maar was in mei 1940 onder de wapenen als luitenant-ter-zee 3e klasse bij de Koninklijke Marine. Met Bram de Jong wil hij na de capitulatie van het Nederlandse leger naar Engeland, ze behoren tot de eersten die vanaf de Hondsbossche Zeewering bij Petten vertrekken.

Ze bestuderen het schema van de Duitse patrouilles en de verzetsgroep Ordedienst (OD) regelt een bootje dat in het Hargergat wordt gelegd. Van Pieter Barends, zeilmaker op Urk, en hun marinecollega Willem F. Koolhaas krijgen ze veel hulp.

Op 28 april 1941 brengen ze de jol naar het strand. De omstandigheden zijn gunstig, de zee is vlak en er is wat mist. Ze roeien het eerste stuk en als ze buiten gehoorafstand van de Duitsers zijn, proberen ze de motor te starten. Als dat niet lukt, gooien ze hem in zee. Daarbij slaat de jol om. Alles ligt in het water, alleen de zwemvesten en de jol blijven drijven.

Ze roeien verder en worden opgemerkt door een Britse torpedojager, die hen naar Engeland brengt.

Met het SS Ulyssus gaat 'Storm' naar Nederlands-Indië, waar hij op 25 augustus aankomt. Vanaf 28 oktober 1941 dient hij op de Hr. Ms. de Ruyter. Hij staat op de toren als de De Ruyter tijdens de slag in de Javazee ten onder gaat.

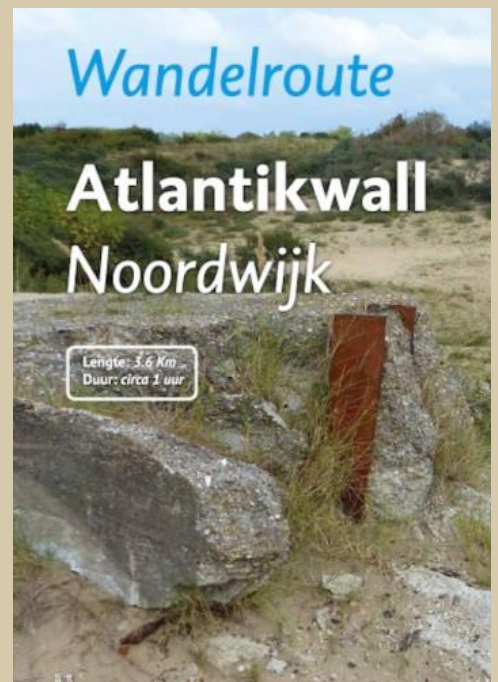
Het zilveren identiteitsplaatje dat Bram de Jong tijdens de overtocht naar Engeland verloren heeft, wordt 50 jaar later door een visser in zijn net aangetroffen. Het wordt in het museum ten toon gesteld.

Wandelroute Atlantikwall

Een mooie wandelroute van 3.6 km is eind 2016 voor u in kaart gebracht. De folder kunt u ophalen bij Museum Engelandvaarders of het Atlantikwall Museum.

De wandeling duurt ongeveer een uur en voert u langs de resten van bunkers en loopgraven die deel uitmaakten van de Duitse verdedigingslinie. U loopt ook langs de voormalige holes van de Noordwijkse Golfclub, die daar in 1926 negen holes aanlegde. De Duitsers hebben de fairways en greens afgeplagd om hun bunkers te camoufleren! Er was ook een tankmuur, maar die is na de oorlog verwijderd.

<http://erfgoednoordwijk.nl>

Steun het museum !

Behoort u al tot de groeiende groep vrienden van ons museum?

* voor € 15 per jaar heeft u onbeperkt toegang tot ons museum;

* voor € 25 per jaar mag u steeds iemand anders meenemen.

Fonds 1818

Nationaal Comité 4 mei 1940

Ministerie van de Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

fonds VREDE